

Tuomo Huttunen
11.4.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

Viite: TEM 1590/03.03.01/2017

Energiateollisuus ry:n lausunto Ydinenergialain muutosta koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Energiateollisuus ry:ltä (myöhemmin ET) lausuntoa Ydinenergialain muutosta koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta. Energiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida lakiluonnosta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ydinlaitoksen käytöstä poisto (20 a §).

Ydinenergialain (YEL) muuttamista koskevan hallituksen esityksen luonnoksessa esitetään ydinlaitoksen käytöstäpoistolle erityistä lupaa (20 a §). Lainsäädäntöesityksen 20a §:n 2 momentin mukaan lupa ydinlaitoksen käytöstäpoistolle "*voidaan myöntää, jos [...]*". Esityksen 16 §:n mukaan luvan myöntää valtioneuvosto. Kyseinen sanamuoto YEL:n lupajärjestelmässä tarkoittaa käsityksemme mukaan maan hallituksen käyttämää poliittista tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Kyseistä harkintaa käytetäänkin etenkin periaatepäätöksen ja rakentamis- ja käyttö lupien tapauksissa. Käytöstäpoistolupa on kuitenkin luonteeltaan näihin verrattuna hyvin erilainen, koska ydinvoimalaitoksen käytöstä poistaminen on osa jätehuoltovelvollisen huolehtimisvelvollisuutta. Näin ollen laitoksen rakentamiseen ja käyttöön liittyvä poliittinen harkinta on jo tehty, eikä sitä tulisi soveltaa laitoksen käytöstäpoistovaiheessa.

Ei voida myöskään pitää hyväksyttävänä tilannetta, jossa valtioneuvosto hylkäisi käytöstäpoistolupahakemuksen poliittisin tai energiapoliittisin perustein ja pakottaisi ydinlaitoksen luvanhaltijan pitämään laitoksen käytössä tai käyttövalmiudessa vastoin luvanhaltijan tahtoa. Käytöstäpoisto ei voi siis riippua poliittisesta harkinnasta, vaan ydinlaitoksen käytöstäpoiston tulee tapahtua sidottua laillisuusharkintaa noudattaen. Näin ollen ET ehdottaa, että kyseinen pykälä kirjoitetaan seuraavaan muotoon: "Lupa ydinlaitoksen käytöstä poistamiselle *myönnetään* , jos [...]" ja, että myöntävä viranomais on ydinenergian käytön ylin valvontaviranomais työ- ja elinkeinoministeriö – ei valtioneuvosto.

Luvanhaltijan ja jätehuoltovelvollisen velvollisuuksista

9 § Luvanhaltijan ja jätehuoltovelvollisen velvollisuudet

YEL:n 9 §:ään ehdotetaan lisättäväksi alleviivattu teksti "Luvanhaltijan velvollisuutena on huolehtia ydinenergian käytön turvallisuudesta. Tätä velvollisuutta ei voida siirtää

Energiateollisuus ry
Fredrikinkatu 51–53 B,
PL 100, 00101 Helsinki
Puhelin: (09) 530 520
Faksi: (09) 5305 2900
www.energia.fi

Tuomo Huttunen
11.4.2017

toiselle. Tähän velvollisuuteen kuuluu vastuu siitä, että toimittajien ja alihankkijoiden tuotteet ja palvelut, joilla saattaa olla vaikutusta ydinlaitoksen ydinturvallisuuteen, täyttävät tämän lain vaatimukset".

ET huomauttaa, että kyseinen muotoilu on epämääräinen ja siten kyseenalainen oikeusvarmuuden kannalta. Suhteellisuusperiaatteen kannalta voidaan pitää ongelmallisena, että luvanhaltijan ja jätehuoltovelvollisen vastuuta ollaan tällä tavoin ulottamassa epäselvällä tavalla sellaisiinkin toimittajien ja alihankkijoiden tuotteisiin ja palveluihin, joiden yhteys ydinturvallisuuteen on lähinnä teoreettinen.

ET:n näkemyksen mukaan lakitekstistä tulisi käydä riittävän tarkkarajaisesti selväksi eri osapuolten vastuut, eikä määräyksen muotoilusta saa syntyä olettaa, että luvanhaltija on vastuussa kaikista toimittajien ja alihankkijoiden tuotteista ja palveluista. Käytännössä on lähes mahdotonta osoittaa, ettei ydinturvallisuuden kannalta täysin merkityksettömällä tuotteella tai palvelulla voisi silti olla epäsuoraa, teoreettista vaikutusta ydinturvallisuuteen. Pykälätekstin lisäksi tällainen mahdollisuus tulisi sulkea selvästi pois määräystä koskevassa perustelutekstissä.

Näin ollen ET ehdottaa, että 9 pykälän edellä käsiteltyä sanamuotoa muutetaan seuraavasti: " *Luvanhaltijan velvollisuutena on huolehtia ydinenergian käytön turvallisuudesta. Tätä velvollisuutta ei voida siirtää toiselle. Tähän velvollisuuteen kuuluu vastuu siitä, että toimittajien ja alihankkijoiden sellaiset tuotteet ja palvelut, joilla on vaikutusta ydinlaitoksen ydinturvallisuuteen, täyttävät tämän lain vaatimukset*". Tämä ehdotus täyttäisi direktiivin kansalliselta toimeenpanolta edellyttämät vaatimukset ja olisi suhteellisuusperiaatteen mukainen.

Lakimuutoksen voimaantulo

Lakimuutosesityksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018. Esitykseen ei sisälly lainkaan siirtymäsäännöstä, vaikka muutosesitys on laaja ja sillä on vaikutuksia vireillä oleviin rakentamis- ja käyttölupahakemuksiin. Sen takia ET ehdottaa seuraavaa siirtymäsääntöä (*muutosehdotus kursivilla*):

"Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan noudattaen tämän lain voimaan tullessa olleita säännöksiä."

Kunnioittavasti

Jukka Leskelä

Toimitusjohtaja

ENERGIATEOLLISUUS RY

Energiateollisuus ry
Fredrikinkatu 51-53 B,
PL 100, 00101 Helsinki
Puhelin: (09) 530 520
Faksi: (09) 5305 2900
www.energia.fi